

LIMANG TULANG CAMBODIA

John Iremil Teodoro

Pagdating sa Phnom Penh

Sinalubong ng mga pula at puting
bulaklak ng lotus, Palangga,
ang antok kong kaluluwa.
Kahit kasi nabawasan ng isang oras
ang buhay ko paglapag
ng sinasakyang eroplano,
ramdam na ramdam pa rin
ng katawan ko na hatinggabi na.

Kulay narangha ang tarangkahan
ng hotel. May maliit na tulay
na kahoy sa gitna ng lotus pond
papunta sa lobby.
At doon sa front desk
may isang tray at plorera
ng mga bulaklak ng lotus
na bumati sa akin
ng maligayang pagdating!

Nahiga akong nakikita
sa mapusyaw na tabing
ng aking isipan
ang iyong ngiti at boses
sa gitna ng lumulutang
na mga pula at puting lotus.

(Setyembre 1, 2019 Linggo
9:20 n.u. Phnom Penh)

Mukha Linga

Sa National Museum Phnom Penh,
may koleksiyon ng mga batong
hugis titi. Tayong-tayo sila, Palangga,
pero kailangan kong hugasan
ng tubig mula sa lotus pond
ang aking isipan sapagkat walang
kabastusan sa mga eskulturang ito.
Ang linga ay sumisimbolo sa
pagkakaisa ng tatlong diyos:
Brahma, Visnu, at Siva.

Kayâ naupo na lamang ako dito
sa hardin sa gitna ng museo
at ibinabad sa luntiing mga dahon
ang aking sarili. Naiisip pa rin kita,
subalit masaya na at dalisay
ang aking damdamin na sumasabay
sa paglipad ng mga kalapating
nananahan sa mga sumasayaw
na sungay ng tisang mga bubong
nitong museo ng mga buddha.

(Setyembre 1, 2019 Linggo
3:06 n.h. Phnom Penh)

Mga Lotus Sa Tabing-Kalsada

May tatlong palanggana na yari
sa putik na punô ng mga bulaklak
ng lotus sa tabi ng kalsada
sa may pintuan ng isang hotel.
Paalala ito na manlalakbay tayong lahat.
Naglalakad man tayo o tumatakbo
kailangan nating maging lotus—
tumutubo sa banlik ngunit busilak
ang pagkaluntian ng mga malapad
na dahon at ang bulaklak ay banal
na kinaluluguran ng liwanag.

(Setyembre 2, 2019 Lunes
5:48 n.u. Phnom Penh)

Ta Prohm

Kumapit tayo, Palangga, sa mga bagay
na di gawa ng tao kundi sa kaaram
at pagmamahal ng kalikasan.

Pagmasdan mo ang templong itong
inialay sa ina ng lahat ng Buddha,
ang kaganapan ng karunungan,
na si Prajnaparamita noong
labindalawang siglo.

Animnapung ektarya ang lawak nito!
Tinitirhan ng libo-libong mga pari
at monghe. Pinagsisilbihan ng mahigit
pitumpong libong katao ang mga
pangangailangan ng Ta Prohm.

Dito nakatago ang limandaang kilo
ng ginto, tatlong dakot ng diyamante,
isang basket ng perlas, apat na baso
ng mamahaling mga bato
at kung ano-ano pang kayamanan
ng Silangan.

Ngayon, pagmasdan ang karunungan
itinituro sa atin ni Prajnaparamita:

Natutumbang mga pader,
napupudpod na mga lilok sa
mga batong poste at dingding,
mga pasilyong nabagsakan
ng mga bloke ng bato,
mga altar na walang imahen,
mga tore at bubong
na niyayakap ng malalaking ugat
ng mga dambuhalang puno,
isang engrandeng templo
na binawi ng kagubatan
sa yabang nating mga tao.

Ngunit naniniwala ako, Palangga
na may mga bagay na panghabangpanahon.
Katulad na lamang ng mga sandali
na tahimik tayong naglalakad sa tabi
ng Roxas Boulevard o di kayâ sa Intramuros
na magkahawak ang ating kamay
at tanggap sa ating kasingkasing
na kung anuman ang saya at sarap
at banal na pinagsasaluhan natin ngayon
ay walang pangalan at di mapangalanan
sapagkat hindi naman talaga sapat
ang mga salita na gawa rin lang
nating mga tao.

(Setyembre 4, 2019 Miyerkoles
6:30 n.u. Siem Reap)

Angkor Wat

Ganito dapat kalawak at kaganda
ang mga monumento ng pag-ibig.
Sisirain man ng init at ulan sa loob
ng maraming siglo, may maiiwang
mga batong hagdan at altar.

Sa paglipas ng mahabang panahon
libo-libo ang papasyal araw-araw
at mamamangha sa angkin nitong
kadakilaan. Dito ang tunay na dakila
ay isang handurawan na lamang.

Ang paghawak natin sa kamay
ng isa't isa ay laging may katapusan.
Ang panalangin ng pasasalamat
sa Poong Maykapal ay aalingawngaw
sa templo ng walanghangan.

Sa bawat pagtatalik natin, Palangga,
dapat magkiskisan ang ating kaluluwa!

(Setyembre 5, 2019 Huwebes
6:57 n.u. Siem Reap)